

deren in beslag genomen en in die maand werd ook begonnen met de vordering van de magazijnvoorraden van grote textielzaken (op de vordering van de voorraden bij die zaken en bij de textielgroothandel en -kleinhandel komen wij nog terug), maar kennelijk had dit alles niet voldoende opgeleverd – trouwens, de voorraden van het rijksbureau waren naar Duitsland gevoerd.

In oktober en begin november bleef de grote vorderingsactie, voorzover ons bekend, beperkt tot Den Haag, Leiden en omgeving, Haarlem en Baarn. Ook in Tiel werd gevorderd: daar moest de burgerij eind oktober op één dag 1 000 stellen ondergoed, 1 000 paar sokken, 1 000 zakdoeken en 600 paar handschoenen inleveren (hetgeen geschiedde), maar die actie in Tiel stond kennelijk op zichzelf (er kunnen meer van die acties zijn geweest) omdat er niet de algemene regels bij werden gevolgd die men in de overige genoemde plaatsen in het oog hield. Daarbij hadden de Duitsers tevoren bepaald, hoeveel textielgoederen (de schoenen waren vervallen¹) in elke gemeente moesten worden bijeengebracht (wij kennen slechts het quotum voor Leiden: 12 000 stuks). Op aanplakbiljetten stond in het Duits en Nederlands te lezen dat men per gezin voor een waarde van f 72,50 aan dekens en kleding diende in te leveren (een winterjas werd gerekend f 50 waard te zijn, een wollen deken f 35, een regenjas f 30, enzovoort, tot het laagste bedrag was bereikt: f 2,50 voor een paar wollen sokken). De inlevering moest geschieden in overheidsgebouwen (in Den Haag in scholen). Men zou daar dan een afgestempelde *Bescheinigung* ontvangen ten bewijze van het feit dat men aan de inleveringsplicht had voldaan en tegen overlegging van dat papier zou men door de gemeente f 72,50 uitbetaald krijgen; men las voorts dat huiszoeking zou worden verricht bij wie niets inleverde. De actie zou verscheidene dagen duren.

De illegale groepen stelden zich duchtig teweer. Zodra de Contact-Commissie te Amsterdam was ingelicht omtrent de aanplakbiljetten in Den Haag en elders, stelde zij (25 oktober) als richtlijn vast dat ambtenaren verplicht waren, iedere medewerking te weigeren en eventueel ontslag te nemen, en dat de burgerij niets moest inleveren. Die richtlijn werd aan alle illegale groepen doorgegeven welke overigens in Den Haag al uit zichzelf tot actie waren overgegaan, en niet zonder succes: een deel

¹ In '47 beweerde *Beaufragter* Schwebel dat hij het was geweest die bij de *Wehrmacht* bereikt had dat schoenen buiten de inleveringsactie vielen; dat is niet onwaarschijnlijk. Schwebel zal er wel op gewezen hebben dat de meeste mannen maar één paar schoenen bezaten.